

Jak rozpoznat a potírat **dezinformace**

CO

jsou dezinformace?

JAK

fungují?

JAK

na ně reagovat?

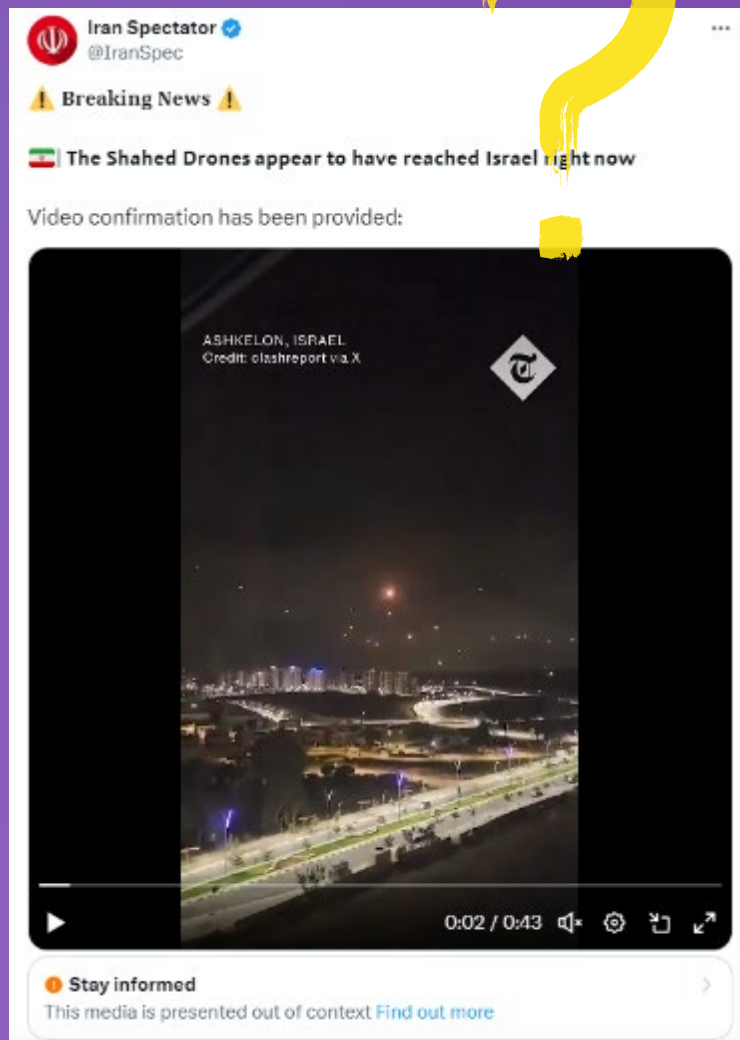

ČÁST 1

Co jsou dezinformace?

Část 1: Co jsou dezinformace?

PROČ by vlastně někdo chtěl šířit informace, které nejsou pravdivé?

- Protože ho to *baví*
  - Protože tomu *věří*
  - Protože chce *klamat*
- Satira a humor
  - Misinformace
  - Dezinformace

Papež v péřové bundě
značky „Balenciaga“

→ Humor

„Sítě 5G za zrodem a rozšířením koronaviru“

Autor hraje na strunu:

- stávajících konspiračních teorií o předpokládaných dopadech 5G na zdraví;
- nejistoty a strachu v prvních dnech pandemie.

Následky:

- poškozování věží 5G;
- přerušení telekomunikačních služeb;
- obtěžování zaměstnanců telekomunikačních služeb.

➔ **Misinformace**

Část 1: Co jsou dezinformace?

Jsem matka z ukrajinské Oděsy.

Jsem místopředsedkyně ruské náboženské nadace.

Jsem právnička z Doněcku na Ukrajině.

Jsem obyvatelka města Charkova na Ukrajině.

! Stejná osoba vystupuje jako různí lidé.

→ **Dezinformace**

ČÁST 2

Jak dezinformace fungují?

Cílem dezinformací není nutně lidi přesvědčit, ale zmást.
K taktikám dezinformátorů patří:

Už nevím, komu mám věřit!

! **Whataboutismus**
odvádění pozornosti na nesouvisející nebo jen vzdáleně související otázky.

! **Zástupné důvody**
sloužící ke zkreslení a napadání postojů druhých.

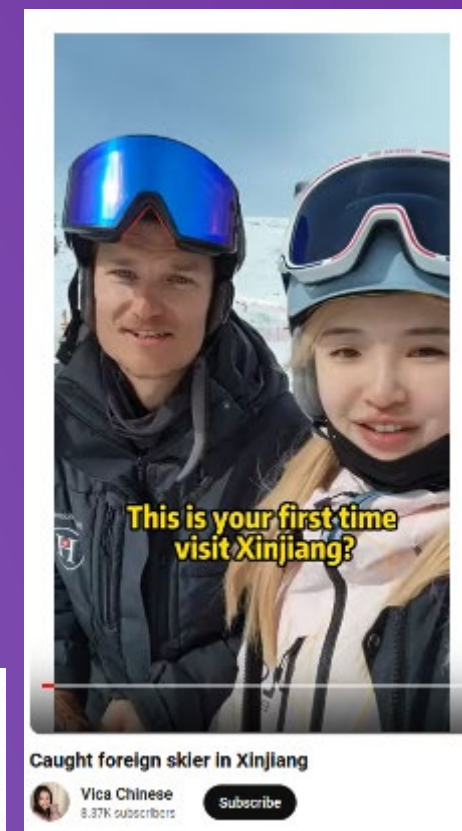
! **Útočnost**
v podobě strašení lidí na pochybách za použití agresivního nebo znevažujícího jazyka.

! **Posměšné poznámky**
zesměšňující osoby, které jsou na pochybách za použití sarkasmu.

! **Zavalení
podrobnostmi**
za účelem odvedení pozornosti od hlavního tématu.

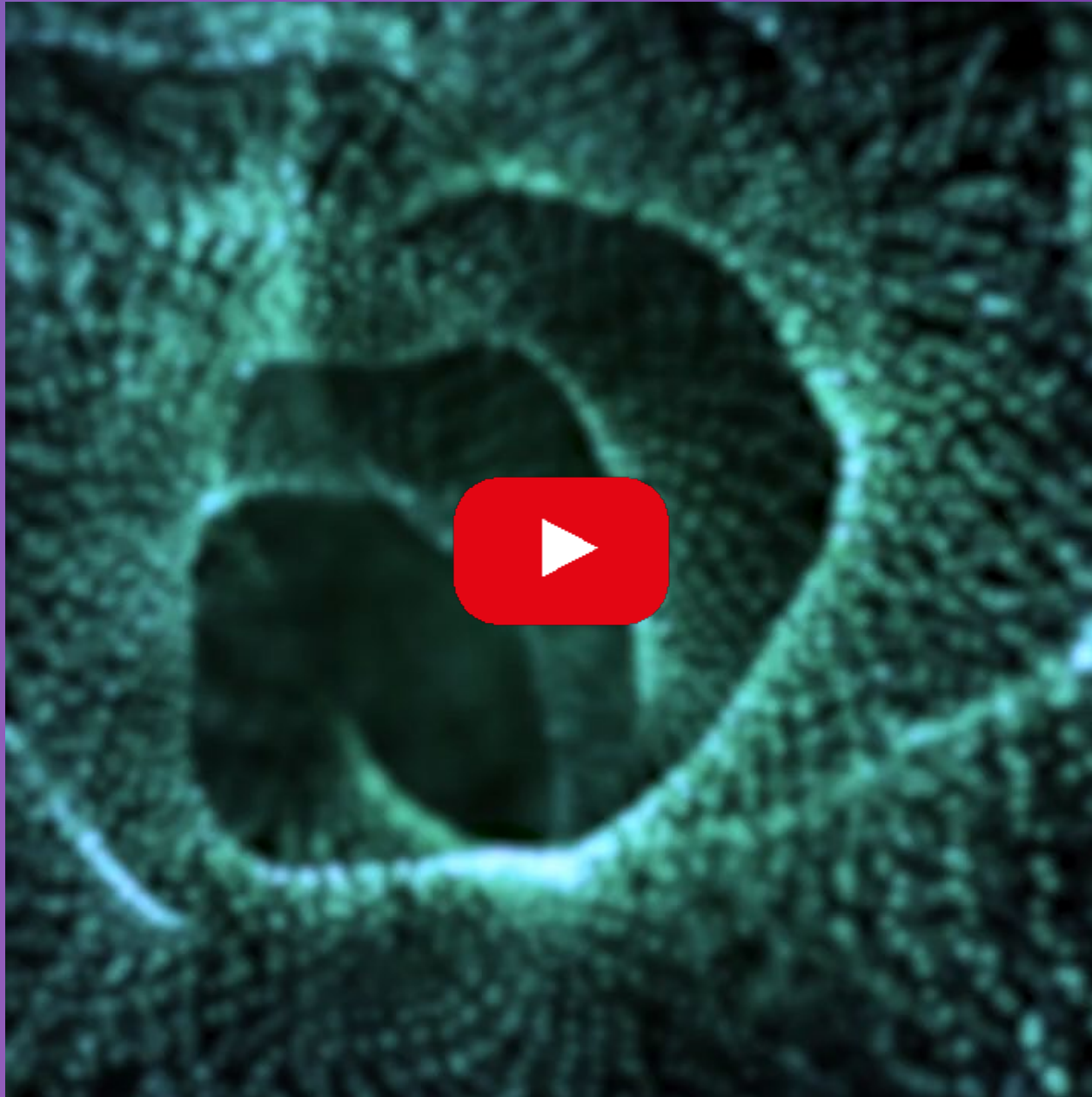
Část 2: Jak dezinformace fungují?

- ! Dezinformace se neobjevují jen na sociálních sítích. Jsou přítomné i v tradičních médiích.

ČÁST 3

Jak na dezinformace reagovat?

Nenechte se vyprovokovat k okamžité reakci!

**Udělejte
si čas /
Zastavte
se**

**Zamyslete
se**

Máte-li pochybnosti, **zkontrolujte:**

✓ **Obsah**

Odpovídá obsah titulku?
Dává obsah smysl?

✓ **Zdroj/URL**

Je spolehlivý?
Shoduje se s vaším
očekáváním?

✓ **Autor**

Je důvěryhodný?
Vyzná se v dané
oblasti?

✓ **Datum**

Kdy byly informace
zveřejněny?

✓ **Obrázek**

Zobrazuje skutečně
to, co sděluje?

✓ **Ostatní zdroje**

Jsou k dané zprávě i jiné
zdroje? Které zdroje to
jsou?

Uvědomte si vlastní zaujatost a předsudky!

Zamyslete se, než začnete něco sdílet

Jak můžete k boji proti dezinformacím přispět **VY?**

Nevěřte všemu, co slyšíte

✓ Přemýšlejte kriticky, zkontrolujte si zdroje a předtím, než zareagujete, si udělejte čas a zamyslete se.

Zvyšujte povědomí

✓ Podělte se o to, co jste se dozvěděli s přáteli a rodinou, ALE...

Nikoho nezahanbujte

✓ Buďte empatičtí a pokuste se porozumět lidem, kteří dezinformacím věří. Konfrontací jen zřídka někoho přesvědčíte!

Ověřovatelů faktů

- Mezinárodní síť pro ověřování faktů poskytuje seznam organizací zabývajících se ověřováním faktů, které se přihlásily ke kodexu zásad IFCN (Mezinárodní síť ověřování faktů)
- Evropská síť pro kontrolu faktů
- Ověřte si on-line fakty o tématu nebo osobě s pomocí Google's Fact Check Explorer
- Viz boj proti dezinformacím na stránkách EUvsDisinfo.eu
- Evropské středisko pro sledování digitálních médií (EDMO) monitoruje dezinformace a reaguje na ně prostřednictvím svých center v celé EU

Vnitrostátní zdroje pro ověřování faktů

RAKOUSKO a NĚMECKO

[GADMO](#)

BELGIE a NIZOZEMSKO

[BENEDMO](#)

BELGIE a LUCEMBURSKO

[EDMO BELUX](#)

BULHARSKO a RUMUNSKO

[BROD](#)

CHORVATSKO a SLOVINSKO

[ADMO](#)

KYPR, ŘECKO a MALTA

[MEDDMO](#)

ČESKO, SLOVENSKO a
POLSKO

[CEDMO](#)

DÁNSKO, FINSKO a ŠVÉDSKO

[NORDIS](#)

ESTONSKO, LITVA a LOTYŠSKO

[BECID](#)

FRANCIE

[DE FACTO](#)

MAĎARSKO

[HDMO](#)

IRSKO

[EDMO Irsko](#)

ITÁLIE

[IDMO](#)

PORTUGALSKO a ŠPANĚLSKO

[Iberifier](#)

ČÁST 4

Praktická část

Rozdělte se do skupin

Vypracujte případovou studii
a úkoly

Připravte prezentaci

©Freepik

©Freepik

©Freepik

Získané poznatky si ověřte v rámci hry

Hra Bad News (Špatné zprávy)

(dostupné v několika jazycích, pro věk 14 let a více) Vyzkoušejte si roli někoho, kdo šíří zavádějící informace na internetu.

Hra Bad News (Špatné zprávy pro děti)

(k dispozici v menším počtu jazyků, pro věk 8 let a více)

Cat Park (Park pro kočky)

(dostupné v angličtině, francouzštině, nizozemštině a ruštině; pro věk 15 let a více) Máte za úkol získat veřejnost na svou stranu, tj. proti plánovanému parku za použití běžných dezinformačních technik.

Zdroje:

- Ilustrace od upklyak na Freepik (snímky 1,2,3,7,9,10,15,16,18,19,20,22,23,24)
  - Snímek 4:
    - Příspěvek na sociálních sítích o setkání mezi Olivíí Rodrigo a Sabrinou Carpenter: <https://twitter.com/PopBase/status/1521984278057218050?lang=en>
    - Video o spuštění ochranného systému Iron dome: [3\) íránský divák na síti X: „](#)
-

